

UNIJA

Uredništvo in upravnništvo
v Ljubljani, "Narodni dom".

Rekopisi se ne vračajo
Nekvalitetni dopisi se ne spre-
jemajo.
Oglaš po dogovoru.

Izhaja tedensko.

Naročnina:

Letno Din 48.—
polletno Din 24.—
četletno Din 12.—
Za inozemstvo je dodati
poštino.

ŠTEV. 1. LETNIK I.

Ljubljana, 26. januarja 1923.

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1 DINAR.

I. javno predavanje.

I. javno predavanje »Unije« se vrši v petek, dne 26. januarja ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«. — Predava se o naših narodnih zahtevah. — Po končanem predavanju ima vsakdo pravico do besede, a ne čez 5 minut.

Javna drž kontrola vsega kapitalnega prometa itd.

S to zahtevo stavimo ne samo takozvani kapitalizem, ampak vse posetne sloje pred alternativo, ali resnično sodelovati na zgradbi države, — ali pa — vendar že priznati zvičajni odpor — zoper državo.

Ta zahteva je v interesu obeh prizadetih strank, namreč posesnih in neposetnih slojev. Gospodarski in politični položaj naše države je pač že tak, da znači eksploatacijo domovine, zlorabo celega naroda.

Krivci so pa le na strani posesnih, in sicer je kriva njih nerazumnost in brezobzirnost. Nerazumnost v prvi vrsti, kajti če bi bilo le količkaj razvojnega duha, nekaj pristnosti v premostrivanju dejstevnih števil, bi pač kapitalizem sam mogel priti do misli, da je za zadostno fruktifikacijo kapitala treba sistematične izrabe vseh delavnih in delazmožnih sil. Taka sistematična narodno gospodarska izraba narodnih sil zahteva kot predpogoj sporazum z narodom, kateri je zmožen le potom države. Kaj pomeni tak sporazum drugega, kakor legalno posest države, oziroma medsebojno upokoritev pod državo in državno upravo. To še le bi tvorilo državo, prav realno državo, v kateri se ne pogreša psiholoških in moralčnih momentov. Imenovali bi jo lahko realno cerkev realnega naroda. Ali kapitalizem, ki ni videl, da plodovitost potenciranega kapitala zahteva kot predpogoj prehod iz zasebnega značaja v državni značaj, ta kapitalizem ni uvidel, da se je narod prekrstil in pretvoril, da to ni več tisti pohlevni konj ali plašni zajec, kakor je bil pred vojno. Svetovna vojna mu je vzela strah pred bajoneti, mu je vzela strah tudi pred peklenškimi mukami, s kratka, narod se je ojunatil, on se je zbistril. Gleda predobro, da je kapital postal ironija, že v svojih številkah, vsled dejstva, ker brez dela ni kapitala.

Tudi taktika, narod z gladom prisiliti k delu, ne prospeva več, kajti narod se je priučil morale posesnih slojev: da dobičkanosno zločinstvo — ni zločinstvo. On se ne boji več ječe. To revolucionarno gibanje med narodom zahteva ogromen, drag in vendar brezuspešni državni aparat, zahteva velikanske vsote za potvorenje javnega mnenja. Iz te krute nadvlade se čez noč lahko izcimi krvavo maščevanje.

Kaj pač kaže družega, kakor da kapitalizem svoj položaj premostriva resneje? Morda je prav iz njegovega stališča možna še druga perspektiva?!

Kaj, ko bi kapitalizem prestrojil vse svoje gospodarstvo na novo?!

Kaj, ko bi hotel zopet napraviti pošteno inventuro in si ogledati vso aktivo in pasivo, vse možnosti in načine sedanje fruktifikacije?!

Mislil, da bi to inventuro delal tako, kakor razumen kmet, ki je prevzel novo posestvo.

On obhodi vso posestvo, gleda, koliko to polje rodi, koliko ono; on

si ogleda živino in služinčad, — so mu knjige na razpolago, pregleda tudi te. On išče in najde novo in boljše možnost za izrabo. — Ako bi se v državi in narodu sestavil tak posvetovalni zbor, in bi kapitalizem sam pristal na revizijo svojega učinkovanja ter bi hotel izdelati enkrat resnično inventuro in bilanco svojega gospodarstva, bi se gotovo našle vse napačne gospodarstva, bi se našle vse možnosti in novi načini fruktifikacije. — Teoritikov za tako inventuro ne manjka. Knjigarne in knjižnice so polne knjig za narodno in socijalno gospodarstvo.

Predvsem bi se razvidelo, da ne toliko kapital in kapitalizem, ampak narod sam tvori plodovito silo za kapital in sicer ne samo po svoji delavnosti, ampak tudi po odjemalnosti (konsumna sila).

Razkazalo bi se celo, da je kapitalizem tehnično napredoval, da pa se še ni otrešel svojega imperijalističnega duha in značaja, da toraj niti ne more pojmovati nove sile, če bi ostal nepotenciran. Kapitalizem se še ni uživel v demokratično in svobodno državo, tem manj razvidi neizmerno novo kapaciteto (sprejemljivost) naroda za kapital v tej demokraciji in svobodi.

Naša narodna naloga je, da tudi sami sebe ubranimo zastarelih kapitalističnih nauk; tem prej bomo prišli do tega, da se narod kot reditelj in nositelj kapitala uveljavi, a kapitalizem pa omeji na naravno mesto in mero, ne v številkah, ampak po vplivu. Medsebojnost kapitala in dela je tako naravna, da tvorita v tej naravnosti tudi temelj državne medsebojnosti med narodom in kapitalizmom, kratko, da tvorita tudi resnično narodno državo.

Satan.

Ako vprašamo politika te ali one stranke, v kateri smeri in na kak način bi se moral udeleževati parlament, da se doseže dobrobit ne samo tega ali onega sloja, ampak dobrobit celega naroda, da se dvigne gospodarski in kulturni razvoj cele države, nam pomoli pod nos program njegove stranke ter priporoča tega ali onega strokovnjaka. Če mu pa resnejše potipamo žilo z ugovorom: zakaj pa ne delate?, se izgovarja z nesrečno grupacijo v parlamentu. — In zopet smo na začetni točki!

Gospodarski položaj našega naroda pa postaja od dne bolj obupen. Noben sloj ne trdi, da si je s sedanjim načinom državnega življenja izbojeval kaj stalnega in bistvenega. — Skupnost interesov je pa taka, da premaga vso sebičnost.

Narod ne more več čakati, da se voditelji spametujejo; dosledno bi torej bilo, da se jih otrese ali jim pa iz skupne razsodnosti začrta smer delovanja.

Ali čudno — prej se celi narod cele mase spreobrnejo, kakor tak pastir. To pač izhaja iz verskega življenja, ker imamo tam hierarhijo, pastirja in ovce. — Naši voditelji so istega mnenja. Narod je ovca — oni so pastirji. Iz svojih ožjih krogov določijo podpastirje, seveda kreature, ki so ali popolnoma nezmožne, ali preveč sposobne za merodajno mesto istega kroga.

Priporočajo se narodu pod pošteno in vablivo firmo. Sicer pa imajo za razne sloje — razne firme in gesla.

Trenotno se izjavlja vse v »frontah«, po ideologiji imperijalizma, — morda vsled tega, da se ljudstvo zopet in lažje podvrže avtoriteti. — Ali nevarno je, vzeti kogar v svoj krog, ki dalje vidi in bi hotel slučajno

razkrinkati vso laž njihovega stremjenja.

Odkrito moramo povedati, da so v tem oziru vse stranke manj ali več enake.

In vendar, hvala Bogu, se razločujejo v eni točki in prav ta točka omogoča, da lahko spoznamo tega ali onega kot manj ali bolj nevarnega, kot manj ali bolj zmožnega, kot manj ali bolj koristnega. To je — zmožnost za delo v dobrobit naroda, ne morda samo volja do dela. To delazmožnost moramo smatrati tudi kot dokaz za delavoljnost. — Če opazujemo natančneje našo državno življenje, tedaj vidimo, da nimamo mnogo takih delazmožnih.

Mi pa tudi vidimo, da se umaže skora, vse naše delazmožne politike, da se jih obrekuje, da se jih osumi tega ali onega. Naše časopisje se masti z aferami naših politikov, naše sodnije imajo celo leto opravka s tožbami in protitožbami. — Ne verjamemo časopisju; to so organi strank!

Predobro vidimo, da jim ni za boj zoper korupcijo; nasprotno, to je boj — za korupcijo. Če se prepričamo, tedaj vidimo, da upijejo zoper korupcijo najbolj tisti, ki so najmanj prizadeti. Upijejo tudi prepozno, čeravno so imeli možnost in zmožnost, da preprečijo korupcijo.

V tem prepričanju nas ne moti poštenost, kajti ona je nekaj nestalnega, ona je od danes do jutri, dokler namreč ni razkrinkana nepoštenost. — Očividno je torej politikom korupcija postranska stvar. Morala pa bi biti postranska stvar tudi narodu!

Nastane vprašanje, ali si narodu koristen ali škodljiv in ne, ali pošten oziroma nepošten. Korupcija in nepoštenost se lahko pomika le v osebno okvirju. Nimamo pravice, odrekati tudi največjemu lumpu resnega narodnega čuta in narodne poštenosti; nasprotno pa lahko marsikateremu, osebno poštemu odrekamo politično in narodno poštenost. — Narodu se ne gre za osebo, pač pa za državo. Dejstvo pa je, da se človeka, ki se udeležuje v državi, a tem ali onim slojem nasprotni smeri, ne zasleduje vsled njegovega državnega delovanja (kajti to ne gre), pač pa vsled pičice, ki se jo zagleda na njegovi osebi.

Nimamo naloge, braniti tega ali onega politika; mi hočemo narod le opozoriti, da nima še dovolj zmognih moči, da ne more mnogo izbirati ali odklanjati starih moči.

Nekaj drugega je, kar narod lahko ukrene in zahteva: da se vendar že nastopi pot resnično državnega in resnično narodnega življenja, da začrta program vsem delazmožnim in delavoljnim možem in sicer prav konkretni program, konkretne točke, po katerih se morajo ravnati vsi narodni poslanci brez izgovorov na druge stranke in »nesrečno grupacijo«.

Evo, gg. ministri in poslanci, to hočemo! Tak je naš program! Sprejmete ga, — dobro; če ne, pa niste naši!

Ako bo narod stal odločno na tem stališču, bodo odločni tudi naši poslanci in ne bo treba zakulisnih iger, — izostala bo tudi korupcija.

Banainost naše valute.

Kamela je prekoračila reko. Tu se je izpraznila blata. Ko ga vidi plavajočega pred seboj, se začudeno vpraša: »Kako je to, da kar je bilo zadaj vidim to pred menoj?« Ta Ezopova basen nudi analogijo k naši valuti. Ponižen sem, ni se bati, da bi primerjal koga s kamelo.

Ali ne gledamo vsak dan, modri-jani in vsakdanježi, za našo valuto, kako nam sploh znova splava po vodi? Ali ne mislijo morda vsi, strokovnjaki in nestrokovnjaki, kako bi pač zaprečili njen padeč?!

Nastane vprašanje, kaj je imela kamela opraviti v deroči reki. Pripetilo bi se ji lahko, da jo deroča voda prevrne. — Prav tako je z našo valuto!

Kdo nas sili v deročo reko? Kdo nas sili k udeleževanju na vseh borzah sveta? Saj nas ni nikdo vabil. — Ostali bi lahko doma z našo valuto, doma med nami.

Kdo more siliti kmečki narod, da prosjači za tujo valuto, za tuje papirnate cunje, da ne prodaja, ampak razmetuje svoj kruh in svoje surovine drugim, celo sovražnim narodom, medtem ko bratje v domovini trpijo glad in pomanjkanje.

Iz celega sveta se je v naši domovini nabralo mrčesa, da se ujeda v narod, da nas izsesava, da izjalovlja zdravo stremljenje in izpodkopava državo. — Kdo je kriv?

Pravijo, da je kriv kapitalizem, drugi zopet, da je vse to povzročila svetovna vojna in vojna psihoza. — Iskrene narave pripisujejo vse to zlo nezrelosti naroda.

Upam si trditi, da ni krivo ne to in ne ono; vse zlo izvira le iz zastarelih teorij. Manjka nam le bistroumnost in krepka roka, pogum do pristnosti.

Dovolj kapitalne sile smo imeli, da bi se osvobodili tujega importa in si ustvarili potrebno lastno industrijo, a nismo gledali, da bi pridobili dobre lastne in inozemske moči. Pod raznimi pretvezami, na videz v zaščito lastne industrije, kateri pa ni za domači trg, smo odbili večino produktivnih moči. Pridno pa smo se bavili z eksploatacijo našega naravnega bogastva po prijateljskem nasvetu zunanjih in notranjih sovražnikov. Bili smo kakor človek, ki mu je čez noč padlo v naročje veliko bogastvo in ki nima smisla za razumno razpolaganje.

Teorija o uvozu in izvozu ter o visoki valuti je pač vabljava. Časopisje vseh strank je pisalo v istem tonu, kajti večinoma je v rokah bank, ki spretno zadržijo vse nasprotnne glasove.

Da je naša eksploatacija prešla že v obliko razprodaje, tega še noče nikdo priznati; ni javnega glasu, ki bi to trdil. Mi smo celo tako blagodušni, da nas niti politika tranzitnih cen na Laškem ne izmodri.

Ako kdo prodaja, brez da bi si zasigural denar z efektivno vrednostjo, brez da bi si zasigural denar, za katerega lahko kupi blago enake realne vrednosti, ako se uda fiktivni igri, pač ne more pridobiti na tržnem vplivu. Treba je le še obrekovanja in domačih preprirov in — kredit je zgubljen!

Pa kaj za to, če imamo dobro ali slabo valuto? To vendar ni tako zlo! — Ni treba toliko tarnanja, ker mu tudi nikdo več ne verjame.

Zlobni jeziki celo trdijo, da ima slaba valuta na notranjo konsolidacijo velik vpliv, ker je izvrsten izgovor za draginjo in draginja izvrstno sredstvo, da se širšim slojem izpulji prišteden in pridobljen denar, da se iz rok nameščencev izpulji mezda.

Kaj sledi iz tega? — Vzbuja jo se nove energije, delavne sile. Delo je pa najboljši pripomoček za moralčen in gospodarski napredek naroda. Ali mi nočemo slediti zlobnim jezikom.

Mi nočemo, da se narod zasužnji domačemu ali tujemu kapitalu, da poginja v tovarni ali v kmečki bajti; mi hočemo svobodni narod! Na delo, ampak svobodno delo, je naše geslo.

Splošna stavka v Brodu. V Slavovskem Brodu je izbruhnila v torek splošna stavka delavstva v vseh industrijskih podjetjih. Stavkujoči so priredili velik sprevod po mestu, nakar se je vršil protestni zbor proti odpustu stavkajočega delavstva v vagonski tvornici. Kakor znano, so pred enim mesecem v brodski vagonski tvornici stopili delavci v stavko, nakar jih je uprava vse odpustila in sedaj tvornica počiva.

Vpoklicanje rekrutov. Zaradi odpuščanja večjega števila vojakov, ki so doslužili svoj rok pri kadrih, bo ministrstvo vojne in mornarice pozvalo koncem februarja večje število rekrutov v vojaško službo.

Ljubljanske občinske volitve potrjene. Vlada je potrdila ljubljanske občinske volitve in zavrnila ugovor proti njim. Prva seja se bo vršila še ta teden, na kateri bosta izvoljena župan in podžupan.

Inozemstvo.

Francozi so zasedli dne 19. t. m. rursko ozemlje, ker Nemčija ni hotela plačevati vojne odškodnine. — Francoske čete so zasedle vse železniške postaje in urade. Francoski poveljnik je naročil železničarjem in rudarjem, da morajo normalno delati. — Istega dne so Francozi zasedli glavni urad nemške državne banke v Düsseldorfu in zaplenili 150 milijonov mark. — Nemška vlada je prepovedala uradnikom in delavcem državnih železnice sodelovanje pri prevažanju premoga v Francijo in Belgijo. — Francozi so aretirali tudi najuglednejše nemške podjetnike in jih prepeljali na vojno sodišče. — Osrednji odbor delavskih svetov je sklenil, da prepoveduje francoskim četam vsak pristop v jame in rudniške naprave. Delavstvo je solidarno in bo napravilo enotno potrebne korake. — V zasedenem ozemlju so prepovedani razni nemški časopisi. — Dne 22. t. m. je ogromna večina delavstva odložila delo. Napetost med prebivalstvom je velikanska. Pozdravljamo to delavsko solidarnost in ji pritrjujemo, dokler ta ostane in je na nemškem spornem ozemlju. — Opozarjamo pa Nemce kot povzročitelje svetovne vojne in tolikega ter groznega gorja ravno med proletariatom, da bi to, kar jih danes tare, že lahko od sebe odvrnili leta 1914, ko so vojno izzvali. Treba je bilo le pozvati na solidarnost mednarodne strokovne organizacije proti vojni in danes bi ne bilo toliko gorja. Toda takrat do tega ni prišlo, ker niso hoteli biti rešitelji delavstva, postali pa so povzročitelji tega, kar se danes godi. Zato pa naj ta boj ostane le med njimi in naj ne apelirajo na nesrečnike drugih narodov, ker se ti radi te nesrečne svetovne vojne borijo vsak dan za skorjico grenkega kruha.

Nazadovanje prebivalstva v Franciji. Iz uradne francoske statistike je razvidno, da se je rodilo v prvi polovici leta 1920 v Franciji 421.180 otrok, leta 1921 le 405.613 otrok, a leta 1922 samo 387.681 otrok. V prvi polovici lanskega leta je bilo torej 24.454 porodov manj nego leta 1921., a 39.352 slučajev več. Porok je bilo sklenjenih 193.454, — 44.731 manj nego v prvi polovici leta 1921. — Žalostna statistika.

Ljenin na smrtni postelji. Ljenina je zadel pred dobrim tednom mrtvoud, pri čemer je omrtnela hrbtenica in deloma živčevje. Cel teden leži v nezavesti. Okrog Ljeninove postelje je neprestano po šest nemških zdravnikov, ki mu injecirajo lečila in dajejo hrano.

Veliki lignitski premogovniki v Bolgariji. V bolgarskih premogovnikih so zadeli na ogromne plasti lignitskega premoga. Rudnik v Perniku bo proizvajal letno nekaj milijonov ton premoga. Vendar primanjkuje v Bolgariji potrebnega kapitala za eksploatacijo teh ogromnih premogovnikov.

Pameten odlok nemške vlade. — Zadnje čase so pokupili tujezemci, oziroma bogati Nemci v Nemčiji veliko število posestev in hiš za smeš-

no nizke cene z visoko valuto ameriškega ali zavezniškega denarja. — Nemška vlada, opazivši to, je izdala postavo, ki doloca, da mora vsaka oseba, ki kupuje s tujo valuto, plačati 1000 odstotkov valutnega davka pri vsakem nakupu. Nemčija zna pač gospodariti.

Davek na obisk cerkve. Ruska vlada je po poročilih angleških listov pred kratkim naročila oblastem, naj naroče vsem, ki obiskujejo cerkve, da prinesejo s seboj legitimacije ter denar za vstopnino, ki ga bodo pobirali sovjetski uradniki po 1 milijon rubljev za osebo. Brez tega davka se vstop v nobeno cerkev ne dovoli več.

Beg kristjanov iz Carigrada. Časopisje poroča, da je dosedaj zapustilo Carigrad 284.000 kristjanov, to je, skoraj vsi Grki, Armenci in Rusi, da se na ta način ognejo represalijam od strani Turkov.

Grška vlada konfiscirala imovino kralja Konstanina. Grška vlada je konfiscirala vsa zapuščina umrlega kralja Konstatina in jo proglasila za državno lastnino.

Grof Berthold nekdanji avstrogrški zunanji minister, ki je leta 1914 pomagal zanetiti svetovno vojno, se hoče sedaj naseliti na Češko-slovaškem. Češka javnost proti tej nameri starega škodljivca Slovanstva odločno protestira.

Izložba slik bivšega cesarja Karla na Madžarskem prepovedana. Policijski tavnatelj v Budimpešti je prepovedal izlagati slike bivšega cesarja Karla po trgovinah, ker so slike članov bivše habsburške dinastije že večkrat izzvale javne nemire.

Zakon o zaščiti države v Češko-slovaški. Med zakonskimi načrti, ki so pripravljeni za pomladansko zasedanje češkoslovaškega parlamenta, se nahaja tudi zakon za zaščito republike. O vprašanju, odgovarja li zakon potrebam časa, se morajo izreči vse stranke koalicije. Vlada je sklenila, da ne bo poprej predložila zakonskega projekta parlamentu, dokler vse stranke koalicije ne dajo za to svojega privoljenja.

Komunistična centralna blagajna okradena. Iz blagajne III. internacionale v Moskvi, je pred kratkim izginilo okrog šest milijonov zlatih rubljev. Tatov komunisti še niso dognali, vendar pa ti ne bodo daleč od sedeža internacionale in blagajne.

Parlament za gospodarstvo name-rava po poročilih italijanskih listov vpostaviti sedanja italijanska vlada na prizadevanje nekaterih svojih članov. Ta parlament bi imel nalogo, regulirati produkcijo in delo. Volilno pravico v ta parlament naj bi imeli samo producenti in industrijalci. — Mussolini temu načrtu ni posebno naklonjen, ker bi njega realizacija preveč stala.

Razno.

Posledice bojševizma v Rusiji.

Lakota, ki je sedaj že skoraj do cela premagana v Rusiji, je zapustila državi kmteov in delavcev rane, katere ne bodo dolgo zaceljene.

V gladovnih pokrajinah se je množina obdelane zemlje v primeri z letom 1920 za polovico zmanjšala. Imenovnega leta je znašala približno 20.412.000 desjatin, a sedaj znaša samo 10.986.500 desjatin. V pokrajinah, kjer je bila suša posebno silna, je položaj še žalostnejši.

Število delavne živine (konji in voli) se je zmanjšalo za polovico in sicer: od 5.123.800 glav na 2.779.200; to velja samo za pokrajine ob Volgi. V gladovnih pokrajinah Ukrajine je padlo število delavne živine od 2.188.500 na 1.118.400; v Samari in Krimeji je položaj še slabši.

Število zapuščenih posestev znaša 20 odstotkov, število posestev, ki so brez konjev pa 40 odstotkov.

Število prebivalstva se je zmanjšalo za 10 odstotkov ali za 2.500.000 oseb. Vlada računa, da je od teh zuežalo v sosedne pokrajine kakih poldrugi milijon oseb. Okrog en milijon oseb je pomrlo od lakote. V gubernijah uralskega gorovja je padlo število prebivalcev za 25 odstotkov,

v tatarski republikli 20 in v Krimeji 16 odstotkov.

Tudi industrija je mnogo trpela. Od 188 podjetij jih je ostalo v obratu samo 41. Kovinska industrija v gladovnih pokrajinah se je zmanjšala za polovico. Tudi domača industrija, ki je bila po posameznih pokrajinah zelo razvita, je zelo trpela.

Število zapuščenih otrok znaša dva milijona.

Kaj je lastnina? Na to vprašanje odgovarja P. J. Proudhon, oče francoskega anarhizma v spisu z enakim naslovom sledeče: Če odgovorim na vprašanje: Kaj je hlapčevstvo? z besedami: To je uboj!, me bo vsak takoj razumel. Zakaj torej ne bi odgovoril na vprašanje: Kaj je lastnina? ravno tako: Ona je tatvina?

Marksisti. Ko je francoski zdravnik Lafargue, ki je bil poročen z Marksovo hčerko, ustanovil strogo marksistični krožek socialistov (parti ouvrier), se je izrazil Marks: To je gotovo, jaz nisem Marksist.

Brezžično fotografiranje. London-ski časopis Daily Mail poroča: Znamemu učenjaku T. T. Baker se je posrečilo izpopolniti pripravo, s katero se lahko pošilja poljubne fotografske slike potom brezžične zveze. Časopis je prinesel tudi sliko, ki je bila poslana potom brezžičnega brzojava iz enega poslopa v drugega in sicer v daljavo 600 jardov. Slika je jako razločna in Baker trdi, da bo iznajdba v kratkem izpopolnjena tako daleč, da bo mogoče pošiljati slike na vsako daljavo, tudi preko oceana. Za slike se rabi neke posebne vrste filmi, ki je tehnično že popolnoma dovršen. Za pošiljanje slik v velike daljave pa je mehanizem do sedaj še neizpolnjen, toda iznajditelj je prepričan, da bo v kratkem premagal zadnje težave in iznajdbo popolnoma dovršil.

Zrtev prohibicije. Lastnik velikanske pivovarne Lemp. Breving Co. William Lemp v St. Louis, Mo. je pred kratkim izvršil samomor. Predno je prišla protibicija je bila njegova pivovarna vredna 7 milijonov dolarjev, ko je bila sedaj prodana radi dolgov na javni dražbi za pol milijona dolarjev, je stari mož obupal in si pognal krogljo v glavo. Iz tega se jasno vidi, da kapitalizem ni za drugo, ko za denar. Kljub temu temu, da je pol milijona dolarjev še vendar premoženje, s katerim bi se stavec lahko preživel na svoja stara leta, mu vendar ni zadostovalo. Delavci, ozrite se nekoliko na to sliko in spoznali boste, da kapitalist živi na svetu samo za kapital.

Mussolini izkupil? Časopisje poroča, da je Mussolini bolan. Navaja le uradne vesti, katere mu predpisujejo influenco. Splošno se pa trdi, da je vrgel nekdo 17. t. m. bombo na njegov avtomobil.

Maščevalna justica. Višje sodišče v Londonu na Angleškem je odklonilo prošnjo za pomiloščenje zaradi umora svojega moža na smrt obsojene Edith Thompson. Žena je v drugem stanju, toda v kljub temu bo po porodu obešena.

V 275 minutah iz Londona v Pariz in nazaj. Zračni promet med Parizom in Londonom doseza vsak dan nove rekorde. Tako je te dni neki aeroplan dospel iz Londona v Pariz v 2 urah in 5 minutah. Tam so aero-

plan nakrmili s petrolejem, oljem in vodo, nato pa se je vrnil in prispel v London v 2 urah in 5 minutah. V njem sta se vozila dva potnika, ki sta imela opraviti s trgovskim poslom. Tako je torej ta aeroplan dospel iz Londona v Pariz in nazaj v 4 urah in 35 minut.

Ngrade staršem, ki imajo mnogo otrok. Francoska akademija je prejela veliko vsoto, katero bo razdelila kot letno nagrado onim zakoncem, ki imajo mnogo dece. Ta vsota daje letnih obresti do 100 tisoč frankov. Od teh se podeli nagrade po 10.000 frankov oni obitelji, ki ima pet otrok in če roditelja nista prekoračila 30. leta. Poleg tega je darovatelj te velikanske vsote ustanovil 90 letnih nagrad po 25.000 frankov roditeljem, ki imajo devet otrok.

Zaigral trideset milijonov. V borzijskem klubu v Budimpešti sta igrala neki Julius Szemszo in Koloman Bibo. Sreča je bila na Kolomanovi strani in Szemszo je zaigral nič več kot 30 milijonov madžarskih kron. Zanimivo je, da je Koloman pred desetimi leti v igri s Szemszom izgubil 400.000 kron. Na koncu te fatalne igre, v kateri je izgubil tako velikansko vsoto, si je hotel vzeti življenje, kar so mu pa navzoči preprečili in ga oddali v sanatorij za živčne bolezni.

Zverinska mati. V Dloutri na Slovaškem je neka Ivana Novak v popolni pijanosti zadavila svojo štiri-letno hčerko, ji odprla trebuh ter razobesila njena čreva po okvirnih podob v sobi.

Berlin. Dunaj je izmrli. Gestrsko mesto Berlin pa umira polagoma. V središču mesta, v bližini palače, ki krasi Potsdamer Platz sem videl stati starega moža pri mali peči, na kateri so se kuhale klobase. Mož je imel neobičajno inteligentno lice; njegove kretnje so bile prefine za navadnega kramarja, njegovi izrazi izbrani. Stopil sem bližje in izvedel resnico. Prodajalec je bivši zdravnik; mož je obesil svoj poklic na klin in odšel na cesto, da se preživi s prodajo klobas. Zdravniški poklic se v Berlinu že davno več ne izplača; ljudje ne kličejo več zdravnikov, ker lahko umirajo brez njih pomoči. Kaj pa je razlika med takim življenjem in smrtjo. — Po obširnem trgu so švigali razkošni avtomobili, dame v dragih svilenih oblekah in kožuvinah, obložene z dragulji so hodile mimo starega moža, električne svetilke so metale svoje ostre žarke na vso razkošje in živahno vrvenje, toda vmes se je odpiralo brezdno strahovite bede in smrti. Razeapani, neobriti brezposelni, stare in mlade ženske v cunjah, otroci z bledimi upadlimi obrazi, vse to je vzbujalo človeku misel, da tava po svetu, kjer korakata smrt in življenje drug poleg drugega. Iz čarobno razsvetljenih kavaren in drugih nočnih lokalov je donela godba, petje in veseli kriki, od radosti pijane množice. Oderuhi in krvosesi obhajajo svoje orgije, a na česti umira narod. — Med zvoke godbe se je mešal slabotni glas starega zdravnika: Warme Würstchen gefällig...

Vsaka hiša, vsak urad mora imeti »Unijo«!

Pšenično moko, prvovrstno bannaško, ter specerljsko in kolonijalno blago priporoča tvrdka

Ivan Simončič

Ljubljana, Šiška, Celovška cesta